

KVALITETSDEKLARATION

Forskning och utveckling i internationella företag

Ämnesområde

Näringsverksamhet

Statistikområde

Internationella företag

Produktkod

NV1504

Referenstid

År 2015

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Undersökningen om forskning och utveckling i internationella företag syftar till att belysa omfattningen av, och förändringar i, den FoU som bedrivs av svenska koncerner i utlandet samt av internationella företag i Sverige. Undersökningen belyser de ekonomiska och personella resursinsatserna för FoU som bedrivs av i huvudsak stora svenskägda koncerner.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Tillväxtanalys är en statlig myndighet med ansvar för officiell statistik enligt lagen om den officiella statistiken. I åtagandet ingår bland annat att genomföra en undersökning av forskning och utveckling i internationella företag, det vill säga svenska koncerner med verksamhet i utlandet och före detta svenskägda, nu utländska koncerners verksamhet i Sverige. Undersökningen om forskning och utveckling i internationella företag syftar till att belysa omfattningen av, och förändringar i, den FoU som bedrivs av svenska koncerner i utlandet samt av internationella företag i Sverige. Denna undersökning har gjorts i samarbete med Statistiska centralbyrån (SCB).

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Den ekonomiska utvecklingen i Sverige och den svenska tillväxten är starkt beroende av de internationella koncernernas verksamhet. FoU i näringslivet är exempelvis starkt koncentrerad till ett fåtal stora internationellt verksamma koncerner. Undersökningens syfte är att belysa omfattningen av den FoU som bedrivs av stora koncerner i Sverige. Detta görs med hjälp av enkäter som skickas ut till stora internationella koncerner med verksamhet i Sverige. I enkäten finns frågor om hur stora ekonomiska och personella insatser för FoU som görs i koncernen. Information om omfattning av koncernernas FoU-verksamhet i Sverige och utlandet utgör viktiga kunskapsunderlag för närings-, utbildnings- och handelspolitiken. Tillväxtanalys är en av de största användarna av statistiken och förser regering och riksdag med kunskapsunderlag.

1.2 Statistikens innehåll

Undersökningen belyser de ekonomiska och personella resursinsatserna för FoU som bedrivs av stora svenskägda koncerner och stora före detta svenskägda koncerner, nu utlandsägda.

1.2.1 Objekt och population

Undersökningen genomförs genom tre delundersökningar.

1. Webenkät till 20 stora svenskägda koncerner avseende deras FoU i Sverige och utlandet. Målpopulationen utgörs av svenska koncerner med betydande utgifter för FoU. Målpopulationen bestäms utifrån en årlig kartläggning av samtliga koncerner i Sverige som har minst ett dotterbolag i utlandet. Dessa koncerner dominerar både näringslivets anställda utanför Sverige och satsningar på FoU i Sverige. Detta urval av koncerner ger en bra bild av FoU-verksamheten som bedrivs i svenska koncerner utanför Sveriges gränser. Intressepopulationen är alla koncerner i Sverige med FoU-verksamhet. Dock har tidigare pilotstudier visat

(info om detta i 2.1) att majoriteten av all FoU som bedrivs inom koncerner fångas upp genom att enbart fråga de 20 största koncernerna. För att minska på uppgiftslämnarbördan har därför beslut tagits att inte inkludera fler koncerner än dessa cirka 20 stora koncerner.

2. Webenkät till 17 stora utlandsägda koncerner avseende deras FoU i Sverige. Målpopulationen och intressepopulationen består av koncerner som tidigare ingått i delundersökning 1, men övergått till utländskt ägande. Dess koncerner vill Tillväxtanalys följa för att se hur deras FoU-påverkas när koncerner blir utlandsägd.

3. En samkörning av Tillväxtanalys register över svenska internationella och utländska företag med SCB:s ordinarie FoU-undersökning inom företagssektorn. Här genomförs ingen ytterligare undersökning utan för denna del så redovisas resultaten från FoU i företagssektorn uppdelat på tre nya redovisningsgrupper; Nationella företag, Svenska internationella företag samt utlandsägda företag.

Målpopulationen är i denna undersökning företag inom samtliga näringsgrenar. Ett urval bland företag med 10-199 anställda, företag med 200 eller fler anställda totalundersöks. Intressepopulationen är enligt Frascatimanual (som innehåller riktlinjer för FoU-statistik) samtliga företag inom näringslivet som bedriver FoU-verksamhet. SCB har valt att begränsa denna intressepopulation genom att enbart inkludera företag med fler än 9 anställda samt även inkludera ett urval av företag med 10-199 anställda. Detta för att minska på uppgiftslämnarbördan. För mer information om SCB:s undersökning av FoU i företag, se www.scb.se/uf0302

1.2.2 Variabler

Målvariablerna är ekonomiska och personella insatser på FoU. Dessa samlas in med hjälp av observationevariablerna som följer de riktlinjer som finns i OECD:s Frascatimanualen. I manualen beskrivs definitioner för FoU samt vad som ska inkluderas i FoU-begreppen. Intressevariablerna som vi vill mäta är svenska internationella koncerners FoU-verksamhet, i utlandet samt i Sverige. Beslut har däremot tagits att enbart inkludera ett fåtal koncerner i urvalet. Därför skiljer sig intressevariablerna sig åt jämfört med målvariablerna.

De variabler som samlas in i webenkäterna är:

- FoU-utgifter
- FoU-årsverken
- Förändringar i FoU-verksamheten
- Föreslagna åtgärder svenska staten kan göra för att koncernerna ska bibehålla eller satsa mer på FoU i Sverige

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som redovisas är andelar och summor i miljoner kronor samt personella resurser. Antal Ja- svar redogörs även för de variabler som redogör för förändring av FoU-verksamheten.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Redovisningen av resultaten ser ut på följande sett:

Del 1, Svenskägda koncerner:

- Totala FoU-utgifter efter region/världsdel.
- Totala Årsverken för FoU efter region/världsdel.
- Antal Ja-svar på förklaringar till förändringar i FoU-verksamheten jämfört med senaste undersökning.

Del 2, Utlandsägda koncerner:

- Totala FoU-utgifter som koncernerna bedriver i Sverige.
- Hur stor andel av koncernens totala FoU-utgifter som bedrivs i Sverige.
- Totala FoU årsverken som koncernerna bedriver i Sverige.
- Hur stor andel av koncernens totala antal FoU-årsverken som bedrivs i Sverige.
- Antal Ja-svar på förklaringar till förändringar i FoU-verksamheten jämfört med senaste undersökning

Del 3, FoU i företag:

Resultaten från FoU i företag, där statistisk enhet är företag istället för koncern, fördelas efter om företagen är svensk internationella, utländska eller nationella till skillnad från den ordinarie undersökningen där redovisning sker efter bransch. I denna del genomförs enbart bearbetningar av tidigare insamlad data.

1.2.5 Referenstider

Uppgifter avser kalenderåret 2015. Urvalet görs i November 2015.

2 Tillförlitlighet**2.1 Tillförlitlighet totalt**

Undersökningen i del 1 klassas som en totalundersökning. Genom att skicka en enkät till dessa stora koncerner fångas en stor del av den FoU in som är av intresse. År 2011 genomfördes en utökad undersökning av denna grupp koncerner för att ta reda på om det befintliga urvalet på cirka 20 koncerner täckte in den FoU-verksamheten som utförs i Sverige av svenskägda internationella koncerner tillräckligt väl, eller om populationen behövde utökas. Ett utökad urval gjordes och 65 koncerner ingick då i undersökningen. Resultaten visade att en utökning av urvalet inte är motiverat då enbart en liten summa för FoU-verksamheten återfanns inom dessa koncerner. Slutsatsen blev att ett större urval inte tillför något till undersökningen och att det mindre urvalet på cirka 20 koncerner är tillräckligt bra.

Det kan vara svårt för uppgiftslämnarna att i praktiken tillämpa de angivna definitionerna och avgränsningarna av FoU-verksamheten. Kvaliteten på uppgifterna blir naturligtvis beroende av vilket underlag som finns och med vilken omsorg uppskattningarna görs. FoU-statistiken måste således tolkas med omdöme och viss försiktighet. Den kan endast ge en grov kvantitativ bild av den komplicerade verksamhet det här är fråga om. Enskilda värden bör inte tas som absoluta sanningar. Detta hindrar inte att jämförelser av utfallsvärden mellan olika år kan ge en bra uppskattning av nivåförändringar.

Det förekommer att enskilda koncerner bokför kostnaderna för FoU i ett annat land än det där verksamheten utförs. Detta förhållande har också i år medfört att

vissa koncerner angivit att de har FoU-årsverken i länder där de antingen har redovisat låga eller inga kostnader alls.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Del 1, Svenskägda koncerner: De svenskägda internationella koncernerna med betydande FoU, klassas som en totalundersökning. Se kapitel 2.1 för mer information. De koncerner som i undersökningen tidigare har varit svenskägda och ingått i del 1, men sedan blivit utlandsägda ingår numera i urvalet till del 2.

Del 2, Utlandsägda koncerner: Kravet för att ingå i urvalet till del 2 (utlandsägda koncernerna) är att den koncernen tidigare tillhört populationen stora svenskägda koncerner, del 1.

Del 3, FoU i företag: Här hämtas uppgifter från SCB:s ordinarie FoU-undersökning inom företagssektorn. FoU inom företagssektorn är en urvalsundersökning och därför finns en slumpmässig osäkerhet i undersökningen. För mer information om SCB:s undersökning av FoU i företag, se www.scb.se/uf0302

2.2.2 Ramtäckning

Del 1, Svenskägda koncerner: Uppgifter från Svenska internationella koncerner samlas in hämtas populationen från Tillväxtanalys undersökning av samtliga svenska koncerner i Sverige som har dotterbolag i utlandet. Där kan övertäckning i princip inte förekomma genom att populationen hämtas från de offentliga koncernboksluten – förutsatt att dessa är korrekta. Undertäckning kan förekomma i form av att årsredovisningarna ofullständigt beskriver moderbolagens aktieinnehav i dotterbolag och att moderbolag med dotterbolag utomlands i sådana fall inte ingår som undersökningsobjekt.

Del 2, Utlandsägda koncerner: Här ingår enbart koncerner som tidigare ingått i del 1.

Del 3, FoU i företag: Allmänt innehåller ramen både över- och undertäckning, nystartade respektive nedlagda och fusionerade företag. Övertäckningen består främst av företag i s.k. sammansatta enheter där verksamheten redovisas i ett av de ingående företagen samt företag som inte längre är aktiva vid undersökningstillfället. Dessa företag har tagits bort ur undersökningen. Undertäckning består av företag som tillkommit sedan urvalsdragningen.

2.2.3 Mätning

Del 1 och Del 2: Uppgifterna om FoU-verksamhetens omfattning inhämtas genom webbenkät, uppgifterna kan även lämnas via postenkät. Enkäten skickas till det företag som är högst i hierarkin och till den person som listat sig som kontaktpersonen i SCB:s FoU-undersökning för företagssektorn.

Del 3, FoU i företag: Uppgifterna om FoU-verksamhetens omfattning inhämtas genom webbenkät, uppgifterna kan även lämnas via postenkät. Företag med färre än 200 anställda i branscher där FoU-verksamhet vanligen är av liten omfattning besvarar en något kortare enkät, där endast de mest centrala variablerna efterfrågas. För en mer utförlig redovisning av mätinstrumenten, se SCBDOK.

Mätfel kan exempelvis härledas från oklara definitioner av variabler, misstolkningar av anvisningar etc. Att undersökningen kan upplevas som alltför omfattande för uppgiftslämnaren och att kanske mindre exakta uppgifter fylls i, bidrar också till mätfel. Den sistnämnda typen av fel fångas förhoppningsvis upp till stora delar i den granskning som görs av materialet.

2.2.4 Bortfall

Del 1, Svenskägda koncerner: I undersökningen av svenska koncerner ingick 20 koncerner. Samtliga har besvarat enkäten. I enkäten är frågor avseende förändring av FoU-verksamheten inte svarsplikt på. Några koncerner har därför partiellt bortfall på frågorna om förändringar. Inga bearbetningar har gjorts för att korrigera för partiellt bortfall.

Ett fåtal koncerner har haft så stora svårigheter att ta fram uppgifter för denna enkät att de inte kunnat lämna några uppgifter om egen FoU eller antal personår för FoU. Imputeringar för dessa variabler har inte gjorts då imputeringar inte bedömts varit möjliga. De uppgifter som redovisas i resultaten är därför något underskattade då ett fåtal koncerner inte kunnat besvara alla frågor.

Del 2, Utlandsägda koncerner: I undersökningen av utländska koncerner i Sverige, tidigare svenska, ingick 17 koncerner. Ett objektsbortfall förekommer. I enkäten är frågor avseende förändring av FoU-verksamheten inte svarsplikt på. Några koncerner har därför partiellt bortfall på frågorna om förändringar. Inga bearbetningar har gjorts för att korrigera för partiellt bortfall.

Ett fåtal koncerner har haft så stora svårigheter att ta fram uppgifter för denna enkät att de inte kunnat lämna några uppgifter om egen FoU eller antal personår för FoU. Imputeringar för dessa variabler har inte gjorts då imputeringar inte bedömts varit möjliga. De uppgifter som redovisas i resultaten är därför något underskattade då ett fåtal koncerner inte kunnat besvara alla frågor.

Del 3, FoU i företag: Andelen inkomna svar uppgick till 89 procent, resterande är objektsbortfall. Bortfallskompensation har gjorts genom så kallad rak uppräkningsmetod. Det innebär att bortfallsföretagen har samma egenskaper som de svarande företagen. Användningen av rak uppräkningsmetod för bortfallskompensation bygger på antagandet att bortfallet kan betraktas som helt slumpmässigt. Om så inte är fallet finns risk för att skattningarna kommer att innehålla skevheter vilket i sin tur bland annat medför att konfidensintervallens säkerhet minskar. Eftersom bortfallsanalys inte har genomförts går det inte att säkert svara på om sådana skevheter förekommer eller inte, de uppräknade resultaten är därmed förknippade med viss osäkerhet.

2.2.5 Bearbetning

Del 1 och Del 2: En första logisk kontroll görs i samband med att koncernerna svarar på webben, insamlingsverktyget som används varnar vid felsummeringar eller ologiska svar. Vid andra kontrollen granskas uppgifterna genom olika summeringskontroller och jämförelser mot tidigare lämnade uppgifter. Som ett sista steg makrogranskas materialet. Vid behov återkontaktas uppgiftslämnarna för kompletteringar och eventuella rättelser.

Bearbetningsfel kan förekomma och i viss mån påverka tillförlitligheten då tabellframställningen i vissa fall sker manuellt. SCB granskar emellertid tabellerna för att dessa fel ska minimeras.

Del 3, FoU i företag: Ett stort antal kontroller avseende summeringar, rimlighet och samband mellan variabler har genomförts. Efter att mikrogranskningen är avslutad och imputeringar och andra bearbetningar är avklarade makrogranskas materialet. Eventuella kvarstående fel kan exempelvis vara dubbelrapporteringar där företag har angett samma utgifter för både utlagd FoU och egen FoU, där summan egentligen endast hör hemma under den ena. Konsekvensen av detta är att den utlagda och den totala FoU:n överskattas, om detta inte fångas upp i granskningsarbetet.

2.2.6 Modellantaganden

Då resultaten av del 3 presenteras fördelat på ägarskap så görs antagandet att om ett företag ägs till 50 av svensk ägare och 50 procent av utländsk ägare så definieras det företaget som Svenskt. Då redovisning av resultaten för FoU-utgifter för FoU sker för flera år används fastprisberäkning av utgifterna för att få så jämförbar data som möjligt. Fastprisberäkningen (deflateringen) sker med hjälp av en så kallad BNP-kvot, det vill säga kvoten mellan BNP i fast respektive löpande priser. BNP-siffran är hämtad ur SCB:s statistikdatabas och publicerades under hösten året innan referensåret.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Ingen preliminär statistik tas fram

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Undersökningen publiceras senast 18 månader efter referensårets utgång.

3.2 Frekvens

Undersökningen genomförs vartannat jämnt år.

3.3 Punktlighet

Undersökningen avseende 2015 publiceras den 18 maj 2017. Publicering sker i enlighet med publiceringsplanen.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistikuppgifterna publiceras på www.tillvaxtanalys.se

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Primärmaterial till undersökningarna avseende FoU i de största svenska koncernerna 1995-2015 samt de stora utländska koncerner som tidigare varit svenska 2003-2015 finns hos Tillväxtanalys. Dessutom är Tillväxtanalys arkivansvarig för enkäterna till de stora koncernerna liksom för registren över svenska internationella och utländska företag.

4.3 Presentation

Uppgifterna sammanställs av SCB och publiceras av Tillväxtanalys i rapporten *Forskning och utveckling i internationella företag 2015*.

Lämnade uppgifter sambearbetas med uppgifter i SCB:s olika register t.ex. uppgifter om anställda och andra ekonomiska uppgifter. Förutom vid SCB och Tillväxtanalys kan uppgifterna som hör till undersökningen komma att användas av forskare och andra som tar fram statistik. Sådan forskning och statistikverksamhet omfattas av statistiksekretess.

Materialet presenteras i tabellform och diagram med kompletterande text i rapporten *Forskning och utveckling i internationella företag 2015* som kan hämtas på Tillväxtanalys webbplats. www.tillvaxtanalys.se

4.4 Dokumentation

Användardokumentationen består av denna Kvalitetsdeklaration. I rapporten *Forskning och utveckling i internationella företag 2015* finns även ett kapitel med fakta om statistiken.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

En viss förändring av populationen mellan olika undersökningstillfällen på grund av omorganisationer och ägarförändringar kan försvåra jämförbarheten.

Jämförelsen mellan åren försvåras genom att koncerner blir utländska och i huvudsak ersatta av koncerner med en mindre omfattande FoU-verksamhet. Däremot har principerna för urval av koncernerna varit desamma.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Uppgifter om FoU-kostnader redovisas även av SCB:s FoU-statistik. Genom OECD:s och Eurostats försorg görs sammanställningar som underlag för jämförelser mellan medlemsländernas FoU-verksamhet. Definitioner som används i FoU-statistiken är definierade enligt Frascatimanualen.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

De målstorheter som redovisas i undersökningen följer de definitioner som anges i OECD:s Frascatimanualen, den manual som beskriver hur FoU-statistik definieras och hur den ska samlas in. Jämförbarheten med andra länders FoU-statistik är därför möjlig.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Mindre avrundningsfel kan förekomma i publicerade tabeller då uppgifterna samlas in i tusentals kronor men publiceras per miljontals kronor.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

Uppgifterna som lämnas skyddas enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). När uppgifterna redovisas kommer inga enskilda koncerner att kunna identifieras.

För att underlätta eventuella återkontakter sparar vi uppgiften om vem hos er som är kontaktperson för undersökningen. Uppgifter om kontaktpersoner lämnas aldrig vidare.

C Bevarande och gallring

Tillväxtanalys avser att, efter hänvändelse till Riksarkivet, gallra materialet senast 2020-06-30. Om materialet avses användas efter denna tidpunkt skall kontakt tas med SCB för en förlängning av detta avtal.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet för frågorna 1-3 föreligger enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Statistiken regleras även av förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och Tillväxtanalys föreskrifter (MTFS 2016:3). Övriga frågor besvaras frivilligt.

E EU-reglering och internationell rapportering

Undersökningen av internationella koncerner är inte EU-reglerad. Undersökningen Forskning och utveckling i företagssektorn UF0302 är reglerad enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 995/2012 av den 26 oktober 2012 om fastställande av detaljerade föreskrifter för genomförandet av Europaparlamentets och rådets beslut nr 1608/2003/EG om produktion och utveckling av gemenskapsstatistik om vetenskap och teknik.

F Historik

De koncerner som blev utländska mellan 1999 och 2001 tillhörde verkstads-, kemi- och skogskoncerner. I 1999 års undersökning hade dessa koncerner närmare 900 miljoner kronor i FoU, varav omkring 400 miljoner i Sverige. De då nytillkomna svenska koncernerna hade FoU-utgifter som uppgick till drygt 300 miljoner kronor, varav närmare 130 miljoner kronor i Sverige. Från och med undersökningen avseende år 2005 omfattar undersökningen även tjänstekoncerner och inte bara industrikoncerner.

Enkäten har i stort sett varit oförändrad under 1993–1997. Undersökningen avseende 1999–2005 har kompletterats med frågor om hur och varför stora förändringar ägt rum i respektive land. Dessutom finns en fråga om staten kan påverka omfattningen av FoU-verksamheten i Sverige.

Från och med undersökningen avseende 2007 har variabeln utbildningsnivå tagits bort. Enkäten har i stort sett varit oförändrad 2007–2015.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Tillväxtanalys
Producerande myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Tillväxtanalys, Markus Lindvert Statistiska centralbyrån, Sandra Dovärn
E-post	info@tillvaxtanalys.se
Telefon	010-447 44 00